

RS § 21 Uppdrag. Ny energiplan

Ärendenummer: RS 2023/1467

Paragraf föregående instans: REGU § 6

Regionstyrelsens beslut

- Uppföljningen av föregående energiplan, Energi 2020 tas emot.
- Föreslagen tidsplan och resursbehov för en ny plan tas emot.
- Regiondirektören ges i uppdrag att inom befintlig budgetram organisera arbetet med att ta fram förslag till en ny energiplan. Uppdraget återrapporteras till regionstyrelsens ordinarie sammanträde 2024-12-12.

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade 2023-09-18, § 138 att ge regionstyrelsen i uppdrag att i samverkan med berörda aktörer, internt och externt, ta fram en ny energiplan för Gotland som uppfyller lagen om kommunal energiplanering, bidrar till att nå klimatmålen och stödjer samhällets elektrifiering. Regionstyrelsen har gett regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att återkomma med en tids- och processplan för arbetet.

Den nya energiplanen ska möta ett energipolitiskt läge som har genomgått mycket stora förändringar de senaste åren såväl nationellt som internationellt. Den ska också möta de mål som finns i den regionala utvecklingsstrategin för Gotland.

Bedömning

Regionsstyrelseförvaltningens bedömning och motivering av förslaget till beslut är att en energiplan inte främst är ett internt styrdokument utan ska ha fokus på Gotland som geografiskt område och innefatta omvärldsförändringar samt behov och möjligheter inom hela regionen.

Vidare görs bedömningen att en energiplan naturligt hör samman med översiktsplanen. Den kompletterar andra styrdokument i syfte att nå mål och följa prioriteringar i den regionala utvecklingsstrategin och dess genomförandeprogram. Samtidigt kan den innehålla avsnitt som visar Region Gotlands åtagande och roller för att nå målen. En stor del av arbetet med att ta fram energiplanen kan samspela väl med projektet Energiön Gotland.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen, lånad från Energimyndigheten, är att en kommun kan på flera sätt styra tillförsel, distribution och användning av energi. Kommunen kan agera utifrån sina roller som offentlig aktör, informatör, fastighetsägare, arbetsgivare eller som ägare till ett energibolag. Ett sätt att strategiskt påverka

utvecklingen är att göra upp en energiplan. Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. För Region Gotland tillkommer dessutom, enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar, det strategiska ansvaret som regional utvecklingsaktör.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att en hållbar, miljöanpassad, klimatsäkrad och trygg energiförsörjning kommer att kräva stora investeringar hos olika aktörer och på många plan. Även om just Gotlands energibalans i hög grad direkt styrs av nationella beslut om t ex nya elkablar, industrins och försvarets verksamheter samt färjetrafikens förutsättningar verkas av beslut på nationell nivå, så är väl förankrad lokal planering värdefull. Den nu inledda vägen till storskalig elektrifiering för att ersätta bränslen såväl inom industri- som transport- och fastighetsenergi är ett paradigmskifte i synen på energi, jämfört med 1970-talets senare del, när lagen om kommunal energiplanering antogs.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att då energianvändningens klimat- och miljöpåverkan är en av vår tids största utmaningar, så kan ett strukturerat och målinriktat arbete för energi och klimat bidra till barn och ungas framtidstro. Ett stabilt klimat och trygg energiförsörjning är en förutsättning för att kunna säkerställa andra mål gällande barns liv, hälsa och möjligheter att utvecklas.

4. Jämställdhetsperspektiv

Energimyndighetens bedömning är att energianvändningen i Sverige kan bli mer jämställd och att detta behöver ingå i planeringen. Energimyndigheten konstaterar, år 2023, att kvinnor och män bidrar olika mycket till utsläpp av växthusgaser genom olika konsumtionsmönster och livsstilsval och vidare att åtgärder för minskad energianvändning i hushåll får olika konsekvenser för män och kvinnor utifrån de generellt olika roller och ansvar som finns i hushållsarbetet. Ett annat exempel finns i en rapport från Vinnova, år 2020, där det konstateras att energianvändning och utsläpp från persontransporter i Sverige skulle minska med nästan 20 % om män reste som kvinnor.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att landsbygdssäkring/geografiskt perspektivet tillgodoses genom att energiplanen samspelar med ställningstaganden i översiktsplanen.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att en aktuell energiplan är ett av de styrdokument som behövs i klimat- och energiomställningen, där ingår miljöbedömningar som bör kunna bidra till att planeringen sker med stor miljöhänsyn.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-08-03

Regionstyrelsen 2023-08-30, § 260

Regionfullmäktige 2023-09-18, § 138

Uppföljning Energi 2020, 2023-12-01

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-04